Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
EVGENI TANČEV
prednesené 15. júla 2021 [1]

Vec C-725/19

IO
proti
Impuls Leasing România IFN SA

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti (Súd prvého stupňa, oddelenie 2, Bukurešť, Rumunsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Smernica 93/13/EHS – Nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách – Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 – Zásada efektivity – Exekučné konanie – Vnútroštátne právne predpisy, ktoré bránia súdu, ktorý rozhoduje o námietke proti exekúcii, preskúmať nekalosť zmluvných podmienok – Existencia samostatnej žaloby“

I. Úvod

1. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti (Súd prvého stupňa, oddelenie 2, Bukurešť), sa týka výkladu smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách [2]. Vychádza z kontextu exekučného konania, ktoré sa vedie na základe lízingovej zmluvy, ktorá má povahu exekučného titulu.

2. Podstatou prejednávanej veci je, či článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 bránia vnútroštátnym právnym predpisom, ktoré neumožňujú vnútroštátnemu súdu, ktorý rozhoduje v konaní, v ktorom spotrebiteľ namieta voči exekúcii, preskúmať aj bez návrhu alebo na žiadosť spotrebiteľa nekalosť zmluvných podmienok z dôvodu, že podľa vnútroštátneho práva má spotrebiteľ možnosť podať samostatnú žalobu, v rámci ktorej je možné preskúmať, či zmluva obsahuje nekalé podmienky.

3. Túto vec prejednáva Súdny dvor súčasne s ďalšími štyrmi vecami (C-600/19, C-693/19, C-831/19 a C-869/19), v ktorých dnes prednesiem svoje návrhy. Tieto veci sú založené na španielskych a talianskych návrhoch na začatie prejudiciálneho konania a súvisia tiež s podobnými a potenciálne citlivými otázkami týkajúcimi sa rozsahu povinnosti vnútroštátneho súdu preskúmať aj bez návrhu nekalosť zmluvných podmienok v súlade s judikatúrou Súdneho dvora, ktorá vykladá smernicu 93/13 a vzťah k vnútroštátnym procesným systémom.

[1] Jazyk prednesu: angličtina.

[2] Ú. v. EÚ L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288.

4. V nadväznosti na uvedené táto vec poskytuje Súdnemu dvoru príležitosť rozvinúť svoju judikatúru týkajúcu sa súdneho preskúmavania nekalých podmienok podľa smernice 93/13, pokiaľ ide o zrýchlené konania, v ktorých veritelia vymáhajú spotrebiteľské dlhy v členských štátoch.

II. Právny rámec

A. Právo Únie

5. Článok 6 ods. 1 smernice 93/13 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“

6. Článok 7 ods. 1 smernice 93/13 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.“

B. Rumunské právo

7. Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori (zákon č. 193/2000 o nekalých podmienkach v zmluvách uzatvorených medzi predajcami alebo dodávateľmi a spotrebiteľmi) zo 6. novembra 2000 (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 560 z 10. novembra 2000), v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 193/2000“) prebral smernicu 93/13 do rumunského práva.

8. Článok 713 ods. 2 Codul de procedură civilă („Civilný sporový poriadok“) v jeho súčasnom znení po zmene zavedenej zákonom č. 310/2018 [3] stanovuje:

„Ak sa exekučné konanie vedie na podklade iného exekučného titulu, než je rozhodnutie súdu, môžu sa na podporu námietky uplatniť skutkové alebo právne dôvody vzťahujúce sa na základ právneho nároku vyplývajúceho z exekučného titulu iba vtedy, ak zákon neustanovuje procesné opravné prostriedky na jeho zrušenie, vrátane žaloby podľa všeobecných predpisov.“

9. Článok 713 ods. 2 Civilného sporového poriadku pred jeho zmenou zavedenou zákonom č. 310/2018 stanovoval:

„Ak sa exekučné konanie vedie na podklade iného exekučného titulu, než je rozhodnutie súdu, môžu sa na podporu námietky uplatniť skutkové alebo právne dôvody vzťahujúce sa na základ

[3] Legea nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor normative act (zákon č. 310/2018, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 134/2010 o Civilnom sporovom poriadku, ako aj ďalšie normatívne akty) (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 1074 z 18. decembra 2018) (ďalej len „zákon č. 310/2018“), ktorý nadobudol účinnosť 21. decembra 2018.

právneho nároku vyplývajúceho z exekučného titulu iba vtedy, ak zákon neustanovuje procesné opravné prostriedky na jeho zrušenie.“

III. Skutkový stav, konanie a prejudiciálna otázka

10. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že spoločnosť Impuls Leasing România IFN SA (ďalej len „Impuls Leasing“) v postavení poskytovateľa finančných prostriedkov a IO v postavení spotrebiteľa a užívateľa, uzatvorili 20. augusta 2008 lízingovú zmluvu týkajúcu sa používania motorového vozidla na dobu 48 mesiacov.

11. Následne si IO prestala plniť svoje platobné povinnosti vyplývajúce zo zmluvy. Dňa 19. marca 2010 vrátila IO motorové vozidlo spoločnosti Impuls Leasing. Dňa 29. júna 2010 Impuls Leasing predala toto vozidlo tretej strane za 5 294,12 eura.

12. Dňa 15. októbra 2010 podala Impuls Leasing súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie voči IO na základe uvedenej zmluvy. Po vymožení sumy 5 168,28 rumunských lei (RON) (približne 1 200 eur) bolo toto exekučné konanie 16. novembra 2016 ukončené zjavne z dôvodu, že IO nemala ďalší majetok, ktorý by podliehal exekúcii.

13. Dňa 26. marca 2019 podala Impuls Leasing inému súdnemu exekútorovi ďalší návrh na vykonanie exekúcie voči IO na základe uvedenej zmluvy, ktorým sa domáhala uspokojenia zostávajúcich pohľadávok vo výške 137 502,84 RON (približne 29 000 eur), ktoré jej IO mala byť dlžná.

14. Uznesením z 12. apríla 2019 Judecătoria Sectorului 2 București (Súd prvého stupňa, oddelenie 2, Bukurešť) vyhovel návrhu na vykonanie exekúcie v tejto výške navýšenej o trovy exekúcie.

15. Príkazom z 8. mája 2019 súdny exekútor určil výšku trov exekúcie. V ten istý deň tento súdny exekútor prijal opatrenia na vykonanie exekúcie, ktoré oznámil IO.

16. Dňa 24. mája 2019 podala IO na Judecătoria Sectorului 2 București (Súd prvého stupňa, oddelenie 2, Bukurešť) námietku proti exekúcii, ktorou sa domáhala zrušenia opatrení vydaných v exekučnom konaní a obnovenia stavu pred začatím exekučného konania vedeného na základe zmluvy.

17. Vnútroštátny súd uvádza, že zmluva, na základe ktorej bolo proti IO začaté exekučné konanie, obsahuje určité podmienky, ktoré by sa mohli považovať za nekalé podľa zákona č. 193/2000, ktorým bola smernica 93/13 prebratá do rumunského práva. V tejto súvislosti vnútroštátny súd poznamenáva, že ustanovenie 10.9.1 zmluvy oprávňuje poskytovateľa finančných prostriedkov, aby v prípade omeškania s platbou akejkoľvek peňažnej sumy dlžnej užívateľom, sankcionoval užívateľa za omeškané platby pokutou vo výške 0,35% z dlžnej sumy za každý deň omeškania, a podľa ktorého Impuls Leasing požaduje 116 723,72 RON (približne 25 000 eur), pričom celková hodnota zmluvy bola 9 232,07 eura. Vnútroštátny súd okrem toho pripomína, že ustanovenie 13 zmluvy upravuje rozsah náhrady škody, ktorú môže poskytovateľ finančných prostriedkov požadovať v prípade nedodržania zmluvných povinností zo strany užívateľa, a že na základe tohto ustanovenia sa Impuls Leasing okrem iného domáha kompenzácie rozdielu v istine vo výške 25 155,43 RON (približne 5 300 eur) a nezaplatených faktúr vo výške 13 453,96 RON (približne 2 800 eur).

18. Vnútroštátny súd vysvetľuje, že podľa článku 713 ods. 2 Civilného sporového poriadku pred jeho zmenou zavedenou zákonom č. 310/2018, mohol vnútroštátny súd preskúmať nekalosť zmluvných podmienok v rámci námietky proti exekúcii, pretože, pokiaľ ide o leasingové zmluvy, neexistoval konkrétny procesný opravný prostriedok na ich zrušenie v zmysle uvedeného ustanovenia. Naopak, podľa aktuálneho znenia článku 713 ods. 2 Civilného sporového poriadku v znení uvedeného zákona, ktoré sa uplatňuje na konanie vo veci samej, to platí len v prípade, ak neexistuje procesný opravný prostriedok na zrušenie takýchto zmlúv, vrátane žaloby podľa všeobecných predpisov. Keďže podľa vnútroštátneho súdu spotrebiteľ môže podať takú žalobu podľa všeobecných predpisov na základe zákona č. 193/2000, v rámci ktorej je možné preskúmať, či také zmluvy neobsahujú nekalé zmluvné podmienky, znamená to, že vnútroštátny súd už nemôže preskúmať nekalosť zmluvných podmienok v rámci námietky proti exekúcii.

19. Vnútroštátny súd poznamenáva, že vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora nesmú vnútroštátne mechanizmy exekučného konania znemožňovať, či nadmerne sťažovať výkon práv, ktoré právo Únie priznáva spotrebiteľom, a to v súlade so zásadou efektivity, a že účinná ochrana týchto práv môže byť zaručená iba vtedy, ak vnútroštátny procesný systém umožňuje aj bez návrhu preskúmať prípadné nekalé zmluvné podmienky v rámci exekučného konania. Vnútroštátny súd má preto pochybnosti o zlučiteľnosti článku 713 ods. 2 Civilného sporového poriadku, v znení zákona č. 310/2018, so smernicou 93/13, keďže spotrebitelia musia podať žalobu podľa všeobecných predpisov a nemôžu uplatňovať svoje práva, ktoré im priznáva táto smernica prostredníctvom námietky proti exekúcii.

20. Za týchto okolností Judecătoria Sectorului 2 București (Súd prvého stupňa, oddelenie 2, Bukurešť) rozhodol prerušiť konanie vo veci samej a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa smernica 93/13/EHS vzhľadom na zásadu efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, akou je platná rumunská právna úprava o podmienkach prípustnosti námietky proti exekúcii – článok 713 ods. 2 Civilného sporového poriadku v znení zákona č. 310/2018 – ktorá neumožňuje súdu, aby v konaní o námietke proti exekúcii preskúmal bez návrhu alebo na základe návrhu spotrebiteľa, či podmienky lízingovej zmluvy, ktorá predstavuje exekučný titul, majú nekalý charakter, z dôvodu, že existuje inštitút žaloby podľa všeobecných predpisov, v rámci ktorej zmluvy uzavreté medzi ‚spotrebiteľom' a ‚predajcom alebo dodávateľom' môžu byť posúdené z hľadiska existencie nekalých podmienok v zmysle uvedenej smernice?"

21. Impuls Leasing a Komisia predložili Súdnemu dvoru písomné pripomienky. Títo účastníci konania, ako aj IO a rumunská vláda sa zúčastnili na pojednávania, ktoré sa uskutočnilo 27. apríla 2021.

IV. Zhrnutie pripomienok účastníkov konania

22. Podľa IO je exekučné konanie zrýchlené a nesporové konanie, v ktorom súd rozhodne o schválení exekúcie v lehote siedmich dní od podania návrhu uznesením s vylúčením verejnosti a bez predvolania účastníkov konania. IO zdôrazňuje, že proti uzneseniu, ktorým sa schvaľuje exekúcia, neexistuje iný opravný prostriedok než námietka proti exekúcii.

23. Impuls Leasing tvrdí, že otázka je neprípustná, pretože sa týka výkladu vnútroštátneho procesného práva, a subsidiárne, že neexistuje rozpor medzi článkom 713 ods. 2 Civilného sporového poriadku v znení zákona č. 310/2018 a smernicou 93/13. Podľa jej názoru prístup účastníkov konania k žalobe podľa všeobecných predpisov neobmedzuje ich procesné práva a so zreteľom na judikatúru Súdneho dvora majú vnútroštátne súdy právo aj bez návrhu preskúmať nekalosť zmluvných podmienok vo svetle smernice 93/13, a to aj v rámci exekučného konania, takže spotrebiteľom sa poskytuje účinná ochrana.

24. Rumunská vláda tvrdí, že smernica 93/13 nevylučuje sporné vnútroštátne právne predpisy. Vysvetľuje, že exekučné konanie sa vedie na základe rozhodnutia súdu alebo exekučného titulu, vrátane lízingových zmlúv akou je zmluva v tejto veci.[4] Na účely začatia exekučného konania podá veriteľ príslušnému súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie a súdny exekútor potom požiada o vydanie uznesenia, ktorým súd schváli vykonanie exekúcie. Súd rozhoduje o vydaní uznesenia v krátkej lehote po skončení nesporového konania a bez predvolania účastníkov konania. V tejto súvislosti súd overuje, či sú splnené určité formálne náležitosti, a nemôže odmietnuť vykonanie exekúcie z dôvodu, že exekučný titul obsahuje nekalé podmienky.

25. Rumunská vláda poukazuje na to, že dlžník sa môže prostredníctvom námietky proti exekúcii domáhať zrušenia uznesenia o schválení exekúcie, na ktorú sa vzťahuje 15-dňová lehota. Keďže toto uznesenie nezakladá prekážku právoplatne rozhodnutej veci, je možné ho napadnúť tak, že dlžník podá námietku, a keďže sa nie je možné dovolávať nekalosti zmluvných podmienok, a to ani v rámci 15-dňovej lehoty, nie je možné uplatniť ani námietku premlčania. Podľa článku 713 ods. 2 Civilného sporového poriadku v znení zákona č. 310/2018 sa spotrebiteľ ako dlžník nemôže dovolávať nekalosti zmluvných podmienok v rámci námietky proti exekúcii, pretože môže podať žalobu podľa všeobecných predpisov, ktorá je samostatnou a nepremlčateľnou žalobou, na základe ktorej môže súd preskúmať nekalé podmienky. V rámci tejto žaloby môže spotrebiteľ požiadať o odklad exekúcie, čo predstavuje skutočnosť, s ktorou sa Súdny dvor nezaoberal v uznesení zo 6. novembra 2019, BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala Bucureşti a Secapital[5]. Ďalej tvrdí, že o žalobe je možné rozhodnúť v zrýchlenom režime, ak sa preukáže naliehavosť. Podmienky pre priznanie odkladu exekúcie pri takejto žalobe sú rovnaké ako podmienky, za ktorých by sa odklad exekúcie dosiahol prostredníctvom námietky proti exekúcii a zábezpeka sa zloží rovnakým spôsobom pri žalobe ako pri námietke proti exekúcii.

26. Komisia tvrdí, že smernica 93/13 bráni takýmto vnútroštátnym právnym predpisom. Podľa nej článok 713 ods. 2 Civilného sporového poriadku v znení zákona č. 310/2018 predstavuje značné riziko, že spotrebiteľom nebude priznaná ochrana zaručená smernicou 93/13. Zatiaľ čo žaloba podľa všeobecných predpisov nie je časovo obmedzená, táto žaloba nemá vplyv na exekučné konanie, ktoré teda môže byť začaté predtým, ako súd rozhodne o tejto žalobe na neplatnosť nekalých zmluvných podmienok, a aj keď spotrebiteľ môže v rámci tejto žaloby požiadať o odklad exekúcie, požiadavka na zloženie zábezpeky vypočítanej v závislosti od hodnoty predmetu žaloby, uvedená v článku 719 ods. 2 Civilného sporového poriadku, môže znamenať vysoké náklady pre spotrebiteľa a odradiť ho od podania takejto žaloby. Ako totiž uviedla Komisia na pojednávaní, v prejednávanej veci je situácia ešte horšia než situácia, v rámci ktorej bolo vydané uznesenie zo 6. novembra 2019, BNP Paribas Personal Finance SA Paris

[4] Rumunská vláda uvádza, že na základe nedávnych legislatívnych reforiem, ktoré sa *ratione temporis* nevzťahujú na vec samu, bol odstránený vymáhateľný charakter lízingových zmlúv, v ktorých je užívateľ spotrebiteľom.

[5] C-75/19, neuverejnené, EU:C:2019:950.

Sucursala Bucureşti a Secapital[6], pretože vnútroštátny súd nemá možnosť preskúmať nekalosť zmluvných podmienok ani v jednej fáze exekučného konania a spotrebiteľ je tak povinný začať samostatné konanie, čo je v rozpore s požiadavkami stanovenými v judikatúre Súdneho dvora.

V. Analýza

27. Podstatou otázky vnútroštátneho súdu je, či článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 v zmysle zásady efektivity bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá neumožňuje súdu, aby v rámci konania, v ktorom spotrebiteľ napáda vykonanie exekúcie, preskúmal aj bez návrhu alebo na návrh spotrebiteľa nekalosť podmienok uvedených v zmluve, ktorá predstavuje exekučný titul, z dôvodu, že spotrebiteľ môže začať samostatné konanie, v rámci ktorého je možné preskúmať zmluvu z hľadiska existencie nekalých podmienok.

28. Ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, táto otázka vyplýva z procesných ustanovení týkajúcich sa exekučného konania uvedených v rumunskom práve, podľa ktorých po zmene článku 713 ods. 2 Civilného sporového poriadku zákonom č. 310/2018 (pozri body 8 a 9 vyššie), súd, na ktorom bola podaná námietka proti exekúcii, už nemôže preskúmať nekalosť zmluvných podmienok z dôvodu existencie samostatnej žaloby, ktorú musí spotrebiteľ podať a ktorá umožňuje súdne preskúmanie nekalých podmienok s odkazom na smernicu 93/13.

29. S cieľom zodpovedať otázku položenú v prejednávanej veci sa najskôr budem zaoberať tvrdeniami spoločnosti Impuls Leasing, ktoré sa týkajú prípustnosti tejto otázky (časť A). Potom budem posudzovať judikatúru Súdneho dvora, pokiaľ ide o *ex offo* preskúmanie nekalých podmienok vnútroštátnym súdom podľa smernice 93/13 (časť B) a uplatňovanie zásad rozvinutých v tejto judikatúre na okolnosti prejednávanej veci (časť C).

30. Na základe tejto analýzy som dospel k záveru, že otázka položená v prejednávanej veci je prípustná a že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 vykladané vo svetle zásady efektivity bránia vnútroštátnym právnym predpisom, akými sú právne predpisy v spore vo veci samej.

A. Prípustnosť

31. Podľa tvrdení predložených spoločnosťou Impuls Leasing je otázka položená v tejto veci neprípustná, pretože sa týka výkladu vnútroštátneho práva.

32. Podľa môjho názoru by tieto tvrdenia mali byť odmietnuté.

33. Podľa ustálenej judikatúry v konaní podľa článku 267 ZFEÚ, ktoré je založené na jasnom rozdelení úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, výlučne vnútroštátny súd má právomoc zistiť a posúdiť skutkový stav v spore vo veci samej, ako aj vykladať a uplatňovať vnútroštátne právo. Ak sa teda otázka položená vnútroštátnym súdom týka výkladu práva Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť.[7]

34. Vzhľadom na to, že sa otázka v prejednávanej veci týka výkladu smernice 93/13, má Súdny dvor právomoc o nej rozhodnúť.

[6] C-75/19, neuverejnené, EU:C:2019:950.

[7] Pozri rozsudok z 29. apríla 2021, Rzecznik Praw Obywatelskich (C-19/20, EU:C:2021:341, bod 64).

35. Preto sa domnievam, že otázka položená v prejednávanej veci je prípustná.

B. Príslušná judikatúra Súdneho dvora týkajúca sa ex offo preskúmaní nekalých podmienok vnútroštátnymi súdmi

36. Článok 6 ods. 1 smernice 93/13 ukladá členským štátom zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách so spotrebiteľom neboli pre spotrebiteľa záväzné.[8] Článok 7 ods. 1 uvedenej smernice v spojení s jej dvadsiatym štvrtým odôvodnením ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách.[9] Aj keď tieto ustanovenia viedli k rozsiahlej judikatúre, uvediem použiteľné zásady vyplývajúce z tejto judikatúry, ktoré sa týkajú existencie a rozsahu povinnosti vnútroštátneho súdu preskúmať aj bez návrhu nekalosť zmluvných podmienok, ktoré sú najrelevantnejšie pre moju analýzu prejednávanej veci.

1. Existencia povinnosti vnútroštátneho súdu uskutočniť ex offo preskúmanie

37. Podľa ustálenej judikatúry systém ochrany zavedený smernicou 93/13 vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah.[10] S cieľom zabezpečiť ochranu vyžadovanú uvedenou smernicou môže byť nerovný stav medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, nezávislým od samotných zmluvných strán.[11]

38. Preto s ohľadom na povahu a význam verejného záujmu, z ktorého vychádza ochrana, ktorú smernica 93/13 zaručuje spotrebiteľom, má vnútroštátny súd posudzovať *ex offo* nekalý charakter zmluvnej podmienky, a tým vyrovnávať nerovnováhu, ktorá existuje medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, ak je oboznámený s právnymi a so skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel.[12] Táto povinnosť tak predstavuje prostriedok umožňujúci dosiahnuť výsledok uvedený v článku 6 ods. 1 smernice 93/13, a síce zabrániť tomu, aby bol spotrebiteľ viazaný nekalými podmienkami, a prispieť k dosiahnutiu cieľa uvedeného v článku 7 ods. 1 tejto smernice v rozsahu, v akom môže mať také preskúmanie odradzujúci účinok, ktorý pomáha ukončiť používanie nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách.[13]

8 Pozri rozsudok z 27. januára 2021, Dexia Nederland (C-229/19 a C-289/19, EU:C:2021:68, bod 57). Pozri tiež dvadsiate prvé odôvodnenie smernice 93/13. Ako uznal Súdny dvor, článok 6 ods. 1 smernice 93/13 je kogentné ustanovenie smerujúce k nahradeniu formálnej rovnováhy medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, ktorú nastolila zmluva, skutočnou rovnováhou, ktorá má znovu zaviesť rovnosť medzi zmluvnými stranami. Pozri rozsudok z 11. marca 2020, Lintner (C-511/17, EU:C:2020:188, bod 24).

9 Pozri rozsudok z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Societé Générale (C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 52).

10 Pozri rozsudky z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores (C-240/98 až C-244/98, EU:C:2000:346, bod 25), a z 26. marca 2019, Abanca Corporación Bancaria a Bankia (C-70/17 a C-179/17, EU:C:2019:250, bod 49).

11 Pozri rozsudky z 9. novembra 2010, VB Pénzügyi Lízing (C-137/08, EU:C:2010:659, bod 48), a z 11. marca 2020, Lintner (C-511/17, EU:C:2020:188, bod 25).

12 Pozri rozsudky zo 4. júna 2009, Pannon GSM (C-243/08, EU:C:2009:350, body 31 a 32), a zo 4. júna 2020, Kancelaria Medius (C-495/19, EU:C:2020:431, bod 37).

13 Pozri rozsudok z 9. júla 2015, Bucura (C-348/14, neuverejnený, EU:C:2015:447, bod 42).

2. Rozsah povinnosti vnútroštátneho súdu uskutočniť ex offo preskúmanie

39. Podľa rovnako konzistentnej judikatúry smernica 93/13 zaväzuje členské štáty stanoviť mechanizmus, ktorý zabezpečí, aby sa všetky zmluvné podmienky, ktorá neboli individuálne dohodnuté, mohli preskúmať, aby sa posúdila ich prípadná nekalosť. [14] Súdny dvor tiež zdôraznil, že špecifiká súdnych konaní, ktoré sa vedú podľa vnútroštátneho práva medzi spotrebiteľmi a predajcami alebo dodávateľmi, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá spotrebiteľom musí byť poskytnutá podľa ustanovení smernice 93/13. [15]

40. Aj keď Súdny dvor už z viacerých hľadísk a vzhľadom na požiadavky článku 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice 93/13 vymedzil spôsob, akým má vnútroštátny súd zabezpečiť ochranu práv, ktoré spotrebiteľom vyplývajú z tejto smernice, nič to nemení na skutočnosti, že pri absencii harmonizácie na úrovni Únie pravidlá konania uplatniteľné na skúmanie nekalej povahy zmluvnej podmienky patria do vnútroštátneho právneho poriadku členských štátov za predpokladu, že nie sú menej výhodné ako tie, ktorými sa spravujú podobné situácie vo vnútroštátnom práve (zásada ekvivalencie), a že nesmú v praxi znemožňovať alebo príliš sťažovať výkon práv poskytnutých spotrebiteľom právom Únie (zásada efektivity). [16]

41. Pokiaľ ide o zásadu efektivity, Súdny dvor rozhodol, že každý prípad, v ktorom je nastolená otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie vedie k nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práva Únie, sa musí skúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v celom konaní, jeho priebeh a jeho osobitosti, prípadne vziať do úvahy základné zásady vnútroštátneho súdneho systému, akými sú ochrana práva na obhajobu, zásada právnej istoty a zásada riadneho priebehu konania. [17]

42. Súdny dvor okrem toho uznal, že skutočnosť, že spotrebiteľ sa môže dovolávať ochrany zaručenej smernicou 93/13, až keď začne konanie pred súdom, sa nemôže sama osebe považovať za odporujúcu zásade efektivity, keďže táto ochrana vychádza z predpokladu, že na vnútroštátne súdy sa najprv obráti jedna zo zmluvných strán. [18] Napriek tomu so zreteľom na článok 7 ods. 1 smernice 93/13 a zásadu efektivity primerané a účinné prostriedky na ukončenie používania nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách musia zahŕňať ustanovenia umožňujúce zabezpečiť spotrebiteľom účinnú súdnu ochranu tým, že im poskytnú možnosť napadnúť takúto zmluvu na súde, vrátane fázy jej vymáhania v exekúcii, a to za primeraných procesných podmienok, takže výkon ich práv nebude podliehať podmienkam, najmä lehotám alebo nákladom, ktoré by obmedzovali výkon práv zaručených smernicou 93/13. [19]

43. Súdny dvor predovšetkým rozhodol, že účinnú ochranu práv vyplývajúcich z tejto smernice pre spotrebiteľa totiž možno zaručiť iba pod podmienkou, že vnútroštátny procesný systém umožňuje v rámci konania o vydanie platobného rozkazu alebo v rámci konania o výkon platobného rozkazu *ex offo* preskúmanie potenciálnej nekalej povahy podmienok v predmetnej zmluve. [20] Preto v prípade, ak v štádiu výkonu platobného rozkazu nie je upravené žiadne *ex offo* preskúmanie potenciálne nekalej povahy podmienok, vnútroštátna právna úprava sa musí

[14] Pozri rozsudok z 3. marca 2020, Gómez del Moral Guasch (C-125/18, EU:C:2020:138, bod 44).

[15] Pozri rozsudok z 21. apríla 2016, Radlinger a Radlingerová (C-377/14, EU:C:2016:283, bod 50).

[16] Pozri rozsudok z 26. júna 2019, Kuhar (C-407/18, EU:C:2019:537, body 45 a 46).

[17] Pozri rozsudok z 22. apríla 2021, PROFI CREDIT Slovakia (C-485/19, EU:C:2021:313, bod 53).

[18] Pozri rozsudok z 1. októbra 2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, bod 63).

[19] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. júna 2019, Kuhar (C-407/18, EU:C:2019:537, bod 57).

[20] Pozri rozsudok z 13. septembra 2018, Profi Credit Polska (C-176/17, EU:C:2018:711, bod 44), a uznesenie zo 6. novembra 2019, BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala Bucureşti a Secapital (C-75/19, neuverejnené, EU:C:2019:950, bod 25).

považovať za právnu úpravu, ktorá môže narušiť účinnosť ochrany požadovanej smernicou 93/13, ak neupravuje takéto preskúmanie v štádiu vydania platobného rozkazu, alebo ak je takéto preskúmanie stanovené jedine v štádiu odporu proti vydanému platobnému rozkazu, ak existuje nezanedbateľné riziko, že dotknutý spotrebiteľ nepodá požadovaný odpor buď z dôvodu osobitne krátkej lehoty stanovenej v tejto súvislosti, alebo vzhľadom na trovy, ktoré by vznikli v dôsledku podania žaloby v porovnaní s výškou sporného dlhu, alebo z dôvodu, že vnútroštátna právna úprava nestanovuje povinnosť, aby mu boli oznámené všetky informácie potrebné na to, aby mohol určiť rozsah svojich práv. [21] Smernica 93/13 preto bráni tomu, aby vnútroštátna právna úprava umožňovala vydanie platobného rozkazu bez toho, aby mal spotrebiteľ v akomkoľvek štádiu konania možnosť požívať záruku, že súd pristúpi k preskúmaniu neprítomnosti nekalých podmienok. [22]

44. Súdny dvor okrem toho zdôraznil dôležitosť predbežných opatrení, vrátane tých, ktoré vedú k prerušeniu konania o výkone rozhodnutia, ak je prijatie takých opatrení nevyhnutné na zaručenie plnej účinnosti konečného rozhodnutia súdu rozhodujúceho vo veci samej, ktorý je príslušný overiť nekalú povahu tejto podmienky uvedenej v zmluve, ktorá viedla k nútenému výkonu rozhodnutia. [23]

45. V rozsudku z 26. júna 2019, Kuhar [24], Súdny dvor napríklad rozhodol, že smernica 93/13 sa má s ohľadom na zásadu efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu o návrhu na nariadenie exekúcie na základe zmluvy o hypotekárnom úvere, neumožňuje, či už na návrh spotrebiteľa alebo bez návrhu, preskúmať, či podmienky nemajú nekalú povahu a z tohto dôvodu odložiť navrhovanú exekúciu. Súdny dvor predovšetkým zistil, že možnosť spotrebiteľa podať návrh na odklad exekúcie bola podmienená splnením veľmi striktných procesných podmienok a zložením záruky na návrh veriteľa, čo v praxi takmer znemožnilo dosiahnutie takéhoto odkladu, pretože bolo pravdepodobné, že dlžník v omeškaní nebude mať dostatočné finančné prostriedky. Súdny dvor ďalej zdôraznil, že skutočnosť, že preskúmanie existencie nekalých podmienok sa môže uskutočniť len následne a prípadne len súd rozhodujúci vo veci samej, ktorému spotrebiteľ podal žalobu, zjavne nestačí na zaistenie plnej účinnosti ochrany spotrebiteľa, ktorú sleduje smernica 93/13. Ak totiž súd, ktorý rozhoduje o návrhu na nariadenie exekúcie, nemá právomoc túto exekúciu odložiť, je pravdepodobné, že k výkonu exekučného titulu týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou dôjde predtým, než príslušný súd rozhodne vo veci samej, takže spotrebiteľ by z tohto dôvodu požíval iba dodatočnú ochranu v podobe peňažného odškodnenia, takže takáto ochrana by nebola úplná a dostatočná, a preto nie je vhodným ani účinným prostriedkom, ktorý by zabraňoval v ďalšom používaní nekalých podmienok podľa článku 7 ods. 1 smernice 93/13.

46. Taktiež je potrebné objasniť, že uznesenie zo 6. novembra 2019, BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala Bucureşti a Secapital [25], sa týkalo exekučného konania podľa rumunského práva v situácii, ktorá nastala pred zmenou článku 713 ods. 2 Civilného sporového poriadku zákonom č. 310/2018. V tomto uznesení Súdny dvor rozhodol, že smernica 93/13 bráni

[21] Pozri rozsudok z 20. septembra 2018, Danko a Danková (C-448/17, EU:C:2018:745, bod 46 a bod 2 výroku), a uznesenie zo 6. novembra 2019, BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala Bucureşti a Secapital (C-75/19, neuverejnené, EU:C:2019:950, bod 26). V tejto súvislosti Súdny dvor usúdil, že vysoké trovy súdneho konania môžu samy osebe odrádzať spotrebiteľov od podania námietky proti exekúcii alebo podania žaloby na vymáhanie práv na základe smernice 93/13. Pozri rozsudky z 13. septembra 2018, Profi Credit Polska (C-176/17, EU:C:2018:711, bod 68), a zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, body 98 a 99).

[22] Pozri rozsudok z 20. septembra 2018, Danko a Danková (C-448/17, EU:C:2018:745, bod 49), a uznesenie zo 6. novembra 2019, BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala Bucureşti a Secapital (C-75/19, neuverejnené, EU:C:2019:950, bod 28).

[23] Pozri rozsudok z 1. októbra 2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, body 44 a 45).

[24] C-407/18, EU:C:2019:537, najmä body 60 až 63 a 68.

[25] C-75/19, neuverejnené, EU:C:2019:950, najmä body 29 až 34.

vnútroštátnym právnym predpisom, ktoré stanovujú 15-dňovú lehotu, v rámci ktorej môže spotrebiteľ prostredníctvom námietky proti exekúcii namietať nekalosť zmluvných podmienok, a to aj keď podľa vnútroštátneho práva má spotrebiteľ právo začať samostatné konanie, na ktoré sa nevzťahuje lehota, ale ktoré nemá vplyv na exekučné konanie. Súdny dvor zdôraznil, že ak bolo konanie o nútenom výkone rozhodnutia ukončené pred rozhodnutím súdu v samostatnom konaní, poskytuje toto rozhodnutie spotrebiteľovi iba dodatočnú, neúplnú a nedostatočnú ochranu s ohľadom na smernicu 93/13, a teda v rozpore s cieľom uvedeným v článku 7 ods. 1 tejto smernice.

47. V dôsledku uvedeného z vyššie uvedenej judikatúry vyplýva, že smernica 93/13 nevyžaduje, aby členské štáty prijali osobitný procesný systém na účely súdneho preskúmania nekalých podmienok za predpokladu, že si splnia svoje povinnosti vyplývajúce z práva Únie, vrátane zásad rovnocennosti a efektivity, a teda zaručia, aby vnútroštátny súd preskúmal nekalosť všetkých zmluvných podmienok bez ohľadu na konanie. Musí sa uskutočniť *ex offo* preskúmanie v konaní pred prvým alebo druhým súdom, pred ktorým sa začalo exekučné konanie alebo konanie vo veci samej, ktoré začal spotrebiteľ, pokiaľ neexistuje značné riziko, že spotrebiteľ nebude postupovať konkrétnym procesným postupom, čím by sa znemožnila možnosť súdneho preskúmania nekalých podmienok v súlade so smernicou 93/13.

48. S ohľadom na tieto zásady rozvinuté v judikatúre Súdneho dvora je potrebné preskúmať okolnosti prejednávanej veci.

C. Použitie zásad rozvinutých v judikatúre Súdneho dvora na okolnosti prejednávanej veci

49. Ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania a z pripomienok rumunskej vlády a Komisie, exekučné konanie v prejednávanej veci má nasledujúce vlastnosti.

50. Po prvé je nesporné, že vnútroštátny súd v rámci exekučného konania neuskutočňuje z úradnej moci a ani na žiadosť spotrebiteľa prieskum nekalých zmluvných podmienok. Ako uviedla rumunská vláda, vnútroštátny súd, ktorý vydáva uznesenie o schválení exekučného konania, nemôže odmietnuť vykonanie exekúcie z dôvodu existencie nekalých podmienok v zmluve, ktorá predstavuje exekučný titul. Okrem toho podľa článku 713 ods. 2 Civilného sporového poriadku v znení zákona č. 310/2018 nemôže vnútroštátny súd v rámci konania, v ktorom spotrebiteľ napáda exekúciu, ani bez návrhu a ani na návrh spotrebiteľa, preskúmať nekalosť zmluvných podmienok.

51. Po druhé spotrebiteľ musí začať samostatné konanie, na ktoré sa nevzťahuje lehota, aby zmluvu, ktorá predstavuje exekučný titul, mohol preskúmať vnútroštátny súd z hľadiska existencie nekalých podmienok.

52. Po tretie odklad exekúcie je možný v prípade, ak spotrebiteľ začne samostatné konanie.

53. Po štvrté odklad exekúcie do vydania konečného rozhodnutia súdu v rámci samostatného konania nie je automatický. V uvedenom konaní môže spotrebiteľ požiadať o odklad exekúcie, ktorý podlieha zákonným podmienkam, ktoré musia byť splnené, a najmä preukázať naliehavosť v prípade, ak je podaný návrh na odklad exekúcie v zrýchlenom režime, spolu so zložením zábezpeky vypočítanej v závislosti od hodnoty predmetu žaloby, a to podľa pripomienok Komisie, ktoré rumunská vláda nespochybnila.

54. Keďže v prejednávanej veci neexistuje nič, čo by mohlo vyvolať pochybnosti, pokiaľ ide o zásadu ekvivalencie, je potrebné len preskúmať, či sú predmetné vnútroštátne právne predpisy v súlade so zásadou efektivity.

55. Hneď na úvod by som mal uviesť, že judikatúra Súdneho dvora presvedčivo naznačuje, že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13, vykladané vo svetle zásady efektivity, bránia predmetným vnútroštátnym právnym predpisom.

56. Po prvé je potrebné uviesť, že vnútroštátny súd neuskutočňuje, či už bez návrhu alebo na návrh spotrebiteľa, prieskum prípadných nekalých podmienok uvedených v zmluve, ktorá predstavuje exekučný titul, a to v akomkoľvek štádiu exekučného konania.

57. Po druhé, zdá sa, že existuje značné riziko, že dotknutí spotrebitelia budú odradení od začatia samostatného konania a od podania návrhu na odklad exekúcie z dôvodu nákladov, s ktorými je takéto konanie spojené, alebo preto, že nevedia alebo si neuvedomujú rozsah svojich práv.

58. V tejto súvislosti sa mi zdá, že spotrebiteľ môže byť odradený od podania návrhu na odklad exekúcie, keďže je podmienený zložením zábezpeky, ktorá sa vypočíta na základe hodnoty predmetu žaloby. Takúto požiadavku je možné považovať za prakticky znemožňujúcu dosiahnuť takýto odklad, pretože je pravdepodobné, že spotrebiteľ, ako dlžník v omeškaní, nebude mať potrebné finančné prostriedky na zloženie požadovanej zábezpeky. Takáto požiadavka má totiž za následok, že čím vyššia je hodnota pohľadávky požadovanej veriteľom, ktorá môže byť založená na údajne nekalých podmienkach – ako to ilustruje prejednávaná vec, v ktorej sú zahrnuté výrazne vyššie pohľadávky, ako je celková hodnota zmluvy, ako uvádza vnútroštátny súd (pozri bod 17 vyššie) – tým väčšia je pravdepodobnosť, že to spotrebiteľa odradí od podania návrhu na odklad exekúcie, alebo že tak nebude schopný urobiť.

59. Za týchto okolností, so zreteľom na judikatúru Súdneho dvora uvedenú v bodoch 45 a 46 vyššie, sa mi zdá pravdepodobné, že exekučné konanie bude ukončené ešte pred rozhodnutím súdu v samostatnom konaní, takže dotknutým spotrebiteľom bude poskytnutá iba dodatočná, neúplná a nedostatočná ochrana, a preto nie je vhodným a ani účinným prostriedkom, ktorý by zabraňoval používaniu nekalých podmienok podľa článku 7 ods. 1 smernice 93/13. Preto súhlasím s názorom Komisie, že existuje skutočné riziko, že len prostredníctvom samostatného konania bude rozhodnutie súdu o nekalosti zmluvných podmienok oneskorené a neúčinné.

60. Okrem toho je pravda, ako uviedla rumunská vláda, že Súdny dvor sa nezaoberal možnosťou odkladu exekúcie v uznesení zo 6. novembra 2019, BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala Bucureşti a Secapital[26], ako je uvedené v bode 46 vyššie. To však podľa môjho názoru nespochybňuje skutočnosť, že na základe vnútroštátnych právnych predpisov, o ktoré ide v tejto veci – o ktoré nešlo v uvedenom uznesení – preskúmanie nekalých podmienok v zmluve, ktorá predstavuje exekučný titul, neuskutočňuje vnútroštátny súd v rámci exekučného konania, ale môže ho prípadne uskutočniť až následne v rámci samostatného konania začatého spotrebiteľom, a môže sa teda považovať za zjavne nedostatočné z hľadiska zabezpečenia plnej účinnosti ochrany spotrebiteľa, ktorú sleduje smernica 93/13.

61. V dôsledku toho je potrebné dospieť k záveru, že predmetné vnútroštátne právne predpisy sú v rozpore so zásadou efektivity, pretože znemožňujú alebo nadmerne sťažujú uplatnenie ochrany, ktorú spotrebiteľom priznáva smernica 93/13.

[26] C-75/19, neuverejnené, EU:C:2019:950.

62. Dospel som preto k názoru, že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 vykladané v zmysle zásady efektivity bránia takým vnútroštátnym právnym predpisom, akými sú predpisy v spore vo veci samej.

VI. Návrh

63. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na otázku položenú Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti (Súd prvého stupňa, oddelenie 2, Bukurešť) takto:

Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v zmysle zásady efektivity tak, že bránia vnútroštátnym právnym predpisom, podľa ktorých súd v rámci námietky proti exekúcii nemá možnosť, či už bez návrhu alebo na návrh spotrebiteľa, preskúmať, či sú podmienky lízingovej zmluvy, ktorá predstavuje exekučný titul, nekalé, pretože spotrebiteľ môže začať samostatné konanie, v ktorom je možné preskúmať, či zmluva obsahuje nekalé podmienky v zmysle uvedenej smernice.